

1.	Nazwa kierunku	pedagogika [Pedagogy]
2.	Wydział	Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji
3.	Cykl rozpoczęcia	2019/2020 (semestr zimowy)
4.	Poziom kształcenia	studia pierwszego stopnia
5.	Profil kształcenia	ogólnoakademicki
6.	Forma prowadzenia studiów	stacjonarna
7.	Kod ISCED	0111 (Kształcenie)
8.	Związek kierunku studiów ze strategią rozwoju, w tym misją uczelni	<p>Strategia rozwoju kierunku pedagogika ściśle wiąże się z wizją Uniwersytetu Śląskiego. Obszary rozwoju pedagogiki uwzględniają główne zadania kluczowe, cele operacyjne, określone przez dokument Strategia rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na lata 2020-2025 obejmująca program działań strategicznych na lata 2019-2020, co przyczyni się do zrównoważonego rozwoju kierunku na Wydziale w Uczelni. Uniwersytet Śląski akcentuje znaczenie badań naukowych i równie dużą wagę przywiązuje do kształcenia. Dydaktyka stanowi o istocie uniwersytetu jako miejscu przekazywania wiedzy, umiejętności i wartości akademickich kolejnym pokoleniom studentów i doktorantów. W uniwersytecie badawczym kształcenie na najwyższym poziomie jest powiązane z prowadzonymi badaniami. Służy temu między innymi angażowanie studentów w prace zespołów badawczych oraz indywidualizacja kształcenia, zwłaszcza na wyższych latach studiów, także lokowanie prac dyplomowych studentów i słuchaczy studiów podyplomowych w nurcie badań prowadzonych w uniwersytecie.</p> <p>Zadania kluczowe na kierunku wiąże się z dbałością o poziom prowadzonych badań naukowych i mocne zespoły badawcze, o zwiększenie form kształcenia i doskonalenie, modyfikowanie oferty dydaktycznej, o zintensyfikowanie i poszerzenie współpracy z otoczeniem, współpracy międzynarodowej (z uczelniami zagranicznymi).</p> <p>Program kształcenia na kierunku pedagogika odpowiada następującym celom operacyjnym w zakresie obszaru: KSZTAŁCENIE, określonym w Strategii rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na lata 2020-2025 obejmującej program działań strategicznych na lata 2019-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kształcenie, cel 1.1. Optymalizacja kierunków i programów studiów, - kształcenie, cel 1.3: Opracowanie założeń kształcenia nauczycieli, - kształcenie, cel 1.6: Zwiększenie powiązania programów studiów z badaniami naukowymi stosowanymi poprzez współpracę z pracodawcami, w tym umożliwienie praktyk u tych pracodawców, - kształcenie, cel 1.8: Powiązanie oferty kształcenia z otoczeniem społeczno-gospodarczym, włączanie ekspertów zewnętrznych w realizację kształcenia, - kształcenie, cel 1.9: Zwiększenie umiejętności informatycznych studentów na wszystkich kierunkach studiów, - kształcenie, cel 2.2: Przygotowanie oferty kształcenia w językach obcych - (studia drugiego stopnia) - kształcenie, cel 4.3: Umożliwienie studentom nabywania umiejętności i doświadczenia poprzez rozwiązywanie problemów badawczych. - kształcenie, cel 4.4: Systematyczny przegląd innowacyjnych metod dydaktycznych na świecie. <p>Realizacja tych celów na kierunku pedagogika pozwala na wyzwalanie kreatywności pracowników i studentów, stworzenie jak najlepszych warunków studiowania i prowadzenia badań naukowych, otwartość na potrzeby Uczelni i współpracujących jednostek zewnętrznych. Obszary działań na kierunku pedagogika opierają się na zasadach: otwartości, nowoczesności i kreatywności. Przyczynia się to do kształtowania u absolwentów postaw obywatelskich, prospołecznych, które znacząco oddziałują na szeroko rozumiane otoczenie społeczno-gospodarcze.</p>
9.	Liczba semestrów	6
10.	Tytuł zawodowy	licencjat
11.	Specjalności	pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i wychowanie do życia w rodzinie [Care-Educational Pedagogy and Family Life Education]
12.	Semestr od którego rozpoczyna się	1

	realizacja specjalności	
13.	Procentowy udział dyscyplin naukowych lub artystycznych w kształceniu (ze wskazaniem dyscypliny wiodącej)	<ul style="list-style-type: none"> • [dyscyplina wiodąca] pedagogika (dziedzina nauk społecznych): 69% • psychologia (dziedzina nauk społecznych): 17% • nauki socjologiczne (dziedzina nauk społecznych): 7% • filozofia (dziedzina nauk humanistycznych): 3% • językoznawstwo (dziedzina nauk humanistycznych): 3% • nauki prawne (dziedzina nauk społecznych): 1%
14.	Procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdej z dyscyplin naukowych lub artystycznych do których odnoszą się efekty uczenia się w łącznej liczbie punktów ECTS (ze wskazaniem dyscypliny wiodącej)	pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i wychowanie do życia w rodzinie: <ul style="list-style-type: none"> • [dyscyplina wiodąca] pedagogika (dziedzina nauk społecznych): 69% • psychologia (dziedzina nauk społecznych): 17% • nauki socjologiczne (dziedzina nauk społecznych): 7% • filozofia (dziedzina nauk humanistycznych): 3% • językoznawstwo (dziedzina nauk humanistycznych): 3% • nauki prawne (dziedzina nauk społecznych): 1%
15.	Liczba punktów ECTS konieczna dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów	180
16.	Procentowy udział liczby punktów ECTS uzyskiwanych w ramach wybieranych przez studenta modułów kształcenia w łącznej liczbie punktów ECTS	56%
17.	Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich (lub innych osób prowadzących zajęcia) i studentów	162
18.	Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dyscyplin w ramach dziedzin nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przypisanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	163
19.	Warunki wymagane do ukończenia studiów z określoną specjalnością	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wywiązanie się z obowiązków wynikających z Regulaminu Studiów w Uniwersytecie Śląskim, nienaganna postawa zgodna z treścią ślubowania. 2. Realizacja efektów uczenia się dla kierunku pedagogika (wzorcowe efekty uczenia się), w tym efektów specyficznych dla specjalności pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i wychowanie do życia w rodzinie. Student uzyskuje absolutorium poprzez zaliczenie przewidzianych w planie studiów modułów, realizując wszystkie efekty uczenia się. 3. Zaliczenie przewidzianych w programie studiów praktyk.

	<p>4. Uzyskanie wymaganej planem studiów liczby punktów ECTS (180), potwierdzających umiejętność pracy własnej studenta i realizację zajęć w bezpośrednim kontakcie z nauczycielami akademickimi.</p> <p>5. Przygotowanie i obrona pracy licencjackiej (zgodnie z Regulaminem Studiów w Uniwersytecie Śląskim, zasadami przyjętymi na Wydziale, poprzedzone zgłoszeniem i zatwierdzeniem tematu pracy), stanowiące ostateczny sprawdzian osiągnięcia efektów uczenia się określonych dla kierunku i specjalności. Temat pracy licencjackiej powinien być zgodny ze studiowanym kierunkiem pedagogika w specjalności pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i wychowanie do życia w rodzinie.</p> <p>6. Terminowe uiszczanie opłat za studia (dotyczy studiów niestacjonarnych) lub ewentualnych opłat za powtarzanie modułu, semestru, reaktywację, różnice programowe itp.</p>
<p>20. Organizacja procesu uzyskania dyplomu</p>	<p>Wytyczne i zalecenia w sprawie organizacji procesu uzyskania dyplomu oraz przygotowania prac dyplomowych</p> <p>ORGANIZACJA PROCESU UZYSKANIA DYPLOMU</p> <p>Student dokonuje wyboru seminarium i promotora z listy zgłoszonych w danym roku akademickim seminariów dyplomowych. Seminarium dyplomowe trwa nie mniej niż 3 semestry - student wraz z promotorem ustala temat pracy dyplomowej oraz przebieg procesu jej realizacji zgodnie z zapisem modułowym. Promotor przedstawia przyjęte do realizacji tematy prac dyplomowych do zatwierdzenia.</p> <p>Student, po ustaleniu z promotorem tytułu pracy dyplomowej, składa w dziekanacie zatwierdzony przez promotora formularz rejestracji tytułu pracy dyplomowej. Student przed przystąpieniem do egzaminu dyplomowego zobowiązany jest wprowadzić pracę do APD. Serwis Archiwum Prac Dyplomowych jest jednym z wielu systemów informatycznych współpracujących z Uniwersyteckim Systemem Obsługi Studiów USOS. Pełni on rolę elektronicznego repozytorium pisemnych prac dyplomowych. (zgodnie z Zarządzeniem nr 16 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 28 stycznia 2015 r. w sprawie wprowadzenia procedury składania i archiwizowania pisemnych prac dyplomowych).</p> <p>Na mocy art. 76. ust. 4. ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce każda pisemna praca dyplomowa (licencjacka, inżynierska, magisterska) jest przed egzaminem dyplomowym sprawdzana z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA).</p> <p>Student składa pracę dyplomową w formie drukowanej wraz z kompletem dokumentów, nie później niż 14 dni przed planowanym terminem obrony. Student obowiązany jest złożyć pracę dyplomową nie później niż do dnia 30 września na studiach kończących się w semestrze letnim (§33 Regulaminu Studiów w Uniwersytecie Śląskim, załącznik do Uchwały nr 368 Senatu UŚ z dnia 30 kwietnia 2019r.). Kandydatów na recenzentów przedstawia promotor do zatwierdzenia przez dziekana. Dziekan kieruje do recenzji pracę dyplomową po przyjęciu jej przez promotora.</p> <p>Dziekan przyjmuje recenzje pracy dyplomowej i ewentualnie (przy negatywnej ocenie recenzenta) wyznacza drugiego recenzenta; jeśli drugi recenzent oceni pracę negatywnie, nie może ona być podstawą ukończenia studiów.</p> <p>Dziekan dopuszcza studenta do egzaminu dyplomowego po zrealizowaniu planu studiów i uzyskaniu efektów uczenia się przewidzianych programem studiów oraz otrzymaniu pozytywnych ocen pracy dyplomowej.</p> <p>Dziekan wyznacza komisję przeprowadzającą egzamin dyplomowy, ustala przewidywany termin egzaminu dyplomowego. Przedmiotem egzaminu dyplomowego jest praca.</p> <p>Dziekan ustala ewentualny termin poprawkowego egzaminu dyplomowego, nie wcześniej niż przed upływem 1 miesiąca i nie później niż po upływie 3 miesięcy od daty pierwszego egzaminu (dziekan może wyznaczyć ostateczny, dodatkowy termin egzaminu w przypadku uzyskania przez studenta oceny niedostatecznej w drugim poprawkowym terminie egzaminu; w przypadku uzyskania oceny niedostatecznej z tego egzaminu, dziekan wydaje decyzję o skreśleniu z listy studentów).</p> <p>Komisja egzaminacyjna oblicza ostateczny wynik studiów na podstawie protokołu egzaminu dyplomowego. Absolwent otrzymuje dyplom ukończenia studiów wyższych odpowiedniego stopnia.</p> <p>WYMOGI MERYTORYCZNE</p> <p>Praca dyplomowa jest wypowiedzią pisemną o charakterze naukowym. Program kształcenia na studiach I. stopnia zobowiązuje studenta do przygotowania pracy licencjackiej, na studiach II. stopnia - pracy magisterskiej.</p> <p>Praca licencjacka jest rozprawą przeglądową lub oryginalną (badawczą) - w pracy licencjackiej zaleca się odwołanie do co najmniej 20</p>

pozycji bibliograficznych

Praca magisterska jest pracą oryginalną (badawczą); praca oryginalna stanowi opis badań własnych i nie może być prostą kontynuacją pracy licencjackiej (tzn. nie może być jej poszerzeniem lub uzupełnieniem). W pracy magisterskiej należy odwołać się do co najmniej 40 pozycji bibliograficznych.

Tytuł pracy i zawarta w niej problematyka muszą być związane z kierunkiem studiów seminarzysty. Zgodność problematyki podejmowanej z kierunkiem studiów jest podstawowym kryterium oceny pracy dyplomowej, a jego niespełnienie skutkuje brakiem dopuszczenia do obrony.

Praca dyplomowa (bez względu na jej charakter i zakres) zawiera:

- cel i zakres, obszar tematyczny i problemowy
- odniesienie do literatury przedmiotu z poszerzoną analizą problemu (problemów),
- opis sposobów rozwiązania problemów/zagadnień z uwzględnieniem zastosowanych metod badawczych,
- sformułowanie wniosków na podstawie przeprowadzonej analizy.

Tekst pracy powinien mieć układ typowy dla prac naukowych, w tym: spis treści, wstęp, kolejne rozdziały (z podrozdziałami), zakończenie, bibliografię, spisy (tabel, wykresów, rycin) oraz aneks (jeśli przewidziano).

Praca dyplomowa jest samodzielną pracą studenta.

W pracach dwuosobowych należy jednoznacznie określić autorów poszczególnych części pracy dyplomowej; indywidualny wkład każdego współautora jest oceniany niezależnie i w oddzielnych recenzjach.

KOMPOZYCJA TEKSTU

Język pracy:

- przy pisaniu pracy należy posługiwać się poprawną polszczyzną z przestrzeganiem ogólnie przyjętych zasad ortografii i interpunkcji
- w treści należy unikać pisania w pierwszej osobie liczby pojedynczej; pożądane jest stosowanie formy bezosobowej lub 3. osoby liczby pojedynczej, np.: „wydaje się, że”, „jak należy przypuszczać”, „jak przedstawiono wyżej”, albo: „autor opracował”, „autor przedstawił” (należy unikać wypowiedzi typu: „ja opracowałem”, „ja przedstawiłem”)
- od powyższej reguły stosuje się odstępstwa, np. we Wstępie, w podziękowaniach gdzie zapis w 1. osobie liczby pojedynczej jest dopuszczalny
- należy unikać form wypowiedzi o zbyt wyrazistym zabarwieniu emocjonalnym
- wypowiedź w tekście buduje się w czasie teraźniejszym, zwłaszcza w omówieniach idei, poglądów, streszczaniu teorii i koncepcji, prezentacji poglądów innych autorów, itp.
- w tekstach dopuszczalne jest stosowanie czasu przeszłego, szczególnie wówczas gdy autor odwołuje się do faktów historycznych, wydarzeń z życia osób, opisu działań podjętych przez autora w ramach prac badawczych
- w tekście właściwym nie należy używać skrótów: należy zapisać „2013 rok” zamiast „2013 r.”; „między innymi” zamiast „m.in.”; „jeden” zamiast „1” itd.
- nie należy zostawiać jedno-, dwu-, trzyliterowych słów na końcu wiersza lecz przenosić je do kolejnego wiersza (z wyjątkiem zaimka „się”, który zostaje w sąsiedztwie czasownika, do którego się odnosi)
- podział tekstu na akapity: każdy akapit to jedna myśl, każdy akapit należy zaczynać od nowej linii i wcięcia (z użyciem tabulatora), akapity cytowane należy opatrzyć przypisem

Standardy cytowań:

1. cytat umieszczony w pracy należy wydzielić z tekstu za pomocą cudzysłowu i opatrzyć numerem odnośnika
2. numery odnośników należy umieszczać w tekście pracy (indeks górny) przed znakami przystankowymi typu: kropka, dwukropek (z wyjątkiem znaków przystankowych kończących cytaty w oryginale)
3. przypisy należy podawać na dole strony stosując numerację ciągłą w całej pracy
tekst przypisu należy zapisać czcionką Times New Roman 10 pkt. z odstępem pojedynczym
4. w przypisach należy odwołać się do następujących zasad stosowania skrótów:
  - jeśli cytujemy po raz kolejny tę samą pracę tego samego autora: np. A. Tyszka, Styl życia ....., s.5 (jeśli źródło było cytowane w innym rozdziale należy przywołać pełny opis bibliograficzny)
  - jeżeli cytujemy po raz kolejny tę samą pracę tego samego autora bezpośrednio w następnym przypisie należy zastosować zapis:

Tamże.25

- jeżeli cytujemy inną pracę tego samego autora bezpośrednio w następnym przypisie należy zastosować zapis: (zależnie od płci autora) – tenże/taż, tegoż/tejże
  - zapis Por. należy zastosować w sytuacji gdy poglądy autora pracy odzwierciedlają poglądy autorów cytowanych prac naukowych
  - zapis Zob. stosuje się gdy autor pracy wskazuje bezpośrednie odniesienie do źródeł, poglądów, np.: Zob. Załącznik Nr1 Rozporządzenia... z dnia....
  - w przypadku odwołania do publikacji konkretnego autora należy zastosować zapis:
M. Buber, Ja i Ty. Wybór pism filozoficznych. Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 1992, s.50.
  - w przypadku odwołania do publikacji o nierozdzielalnym autorstwie (kilku autorów) należy zastosować zapis:
M. Przetacznik-Gierowska, M. Tyszkowa, Psychologia rozwoju człowieka. T.1: Zagadnienia ogólne. PWN, Warszawa 1996, s.50.
  - w przypadku odwołania do słowników, encyklopedii, itp. należy zastosować zapis :
Słownik wyrazów obcych PWN. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008, s.50.
  - w przypadku odwołania do prac (w tym zbiorowych) pod redakcją naukową należy zastosować zapis :
B. Śliwerski (red.), Współczesne teorie i nurty wychowania. Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 1998, s.50.
  - w przypadku odwołania do prac zbiorowych pod redakcją naukową, w których można wyróżnić wyodrębnione autorstwo należy zastosować zapis np.:
Por. J. Tischner, Rozumienie – dziejowość – prawda [w:] idem Filozofia współczesna. Instytut Teologiczny Księża Misjonarzy, Kraków 1989 lub
R. Rorty, Przygodność języka [w:] S. Czerniak, A. Szahaj (red.), Postmodernizm a filozofia. Wybór tekstów. Instytut Filozofii PAN, Warszawa 1996, s.113.
  - w przypadku odwołania do publikacji zamieszczonych w czasopiśmie należy zastosować zapis:
P. Piotrowski, Kryzys znaczenia w sztuce. Josepha Kosutha przejście od tautologicznego do zantropologizowanego modelu sztuki. „Obieg” 1991, nr 9-10.
  - w przypadku odwołania do źródeł elektronicznych należy zastosować zapis:
- wydawnictwo na płycie CD:
W. Kopaliński, Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych [CD-ROM]. Wersja 1.0.3.16. Pro-media, Łódź 1998.
  - artykuł na witrynie internetowej:
R. Oramus, Kontemplatorzy sztuki [online]. <http://www.wsp.krakow.pl/konspekt/10> [dostęp: 10.12.2012]
  - artykuł w czasopiśmie internetowym:
B. Bobick, J. Hornby, Practical Partnerships: Strengthening the Museum-School Relationship. “Journal of Museum Education”, Vol.38, no. 1: City Museum and Urban Learning [online]. <http://museumeducation.info> [dostęp: 10.04.2013]
  - w przypadku odwołania do filmu:
Pan Tadeusz [Film]. Reż. Andrzej Wajda. Warszawa. Vision Distribution Company, 1999 [emisja: 25.09.2011, TVP 1, g. 20.30]
  - w przypadku odwołania do materiałów archiwalnych:
Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Katowicach. Sprawozdania okresowe do dyrektora Departamentu III za rok 1983, sygn. 034/8, s.8
  - w przypadku odwołania do maszynopisu:
B. Cyrański, Rekonstrukcja aksjologicznych podstaw pedagogiki społecznej z zastosowaniem metody interpretacji hermeneutycznej, [maszynopis pracy doktorskiej napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. E. Marynowicz – Hetki, Łódź 1995, złożony do druku w: Acta Universitatis Lodziensis, Folia Paedagogica et Psychologica]
- BIBLIOGRAFIA**
- W bibliografii należy umieścić wszystkie pozycje literatury, na które autor powołuje się w tekście.
Nie należy stosować numeracji poszczególnych pozycji literatury.
Spis pozycji cytowanych należy umieścić na końcu pracy, po zakończeniu, ale przed załącznikami.
Bibliografię można podzielić na podrozdziały, np. „Książki”, „Czasopisma”, „Akty prawne”, „Materiały konferencyjne”, „Strony

internetowe”, itd. gdy jest to uzasadnione ich dużą ilością w poszczególnych grupach rodzajowych
Pozycje bibliograficzne należy zapisywać z zachowaniem interlinii 1 wiersza.
Pozycje w bibliografii należy uszeregować alfabetycznie wg nazwiska autora/autorów publikacji lub redaktora/redaktorów, z wyjątkiem:
- prac nie posiadających autora/ów, w których pierwszym elementem opisu jest tytuł oraz
- prac posiadających autorów instytucjonalnych, w których pierwszym elementem opisu jest nazwa instytucji wydającej publikację
- prace jednego autora/ów, instytucji należy uporządkować według lat wydania od najnowszych do najstarszych, prace w druku należy umieścić na końcu
w pierwszej kolejności należy podać publikację danego autora, a następnie prace współredagowane lub współautorskie
Przykładowy zapis bibliografii:
Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Katowicach. Sprawozdania okresowe do dyrektora Departamentu III za rok 1983, sygn. 034/8.
Bobick B., Hornby J., Practical Partnerships: Strengthening the Museum-School Relationship. Journal of Museum Education, Vol.38, no. 1: City Museum and Urban Learning .[http:// museumeducation.info](http://museumeducation.info)
Buber M., Ja i Ty. Wybór pism filozoficznych. Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 1992.
Cyrański B., Rekonstrukcja aksjologicznych podstaw pedagogiki społecznej z zastosowaniem metody interpretacji hermeneutycznej, [maszynopis pracy doktorskiej napisanej pod kierunkiem prof.dr hab. E.Marynowicz – Hetki, Łódź 1995, złożony do druku w: Acta Universitatis Lodzianis, Folia Paedagogica et Psychologica]
Kopaliński W., Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych [CD-ROM]. Wersja 1.0.3.16. Łódź Pro-media, 1998.
Oramus R., Kontemplatorzy sztuki . <http://www.wsp.krakow.pl/konspekt/10>
Pan Tadeusz [Film]. Reż. Andrzej Wajda. Warszawa. Vision Distribution Company, 1999.
Piotrowski P., Kryzys znaczenia w sztuce. Josepha Kosutha przejście od tautologicznego do zantropologizowanego modelu sztuki. „Obieg” 1991, nr 9-10.
Przetacznik-Gierowska M., Tyszkowa M., Psychologia rozwoju człowieka. T.1: Zagadnienia ogólne. PWN, Warszawa 1996.
Rorty R., Przygodność języka [w:] S. Czerniak, A. Szahaj (red.) Postmodernizm a filozofia. Wybór tekstów. Instytut Filozofii PAN, Warszawa 1996.
Słownik wyrazów obcych PWN. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
Śliwerski B., (red.) Współczesne teorie i nurty wychowania. Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 1998.
Tischner J., Rozumienie – dziejowość – prawda [w:] tegoż, Filozofia współczesna. Instytut Teologiczny Księża Misjonarzy, Kraków 1989.

SPISY (np. tabel, ilustracji, fotografii)
Spisy należy umieszczać pod bibliografią. Osobno należy zaprezentować spis wykresów (jeśli są), spis tabel (jeśli są), spis rysunków (w tym fotografii, ilustracji - jeśli są).
Każdy opis musi mieć odniesienie do strony.

UWAGI TECHNICZNE (EDYTORSKIE)
format arkusza papieru
A4
marginesy
górnym- 2,5 cm
dolnym- 2,5 cm
lewym – 2,5 cm
prawy – 2,5 cm
czcionka podstawowa tekstu
Times New Roman 12 pkt (dla głównych tytułów bold 16 pkt, dla podtytułów bold 14 pkt)

interlinia
1,5 wiersza
zadrukowanie stron
jednostronne (egzemplarz przeznaczony do archiwum – dwustronne)
wyrównanie tekstu
wyjustowane; wyjątki: wszelkie tytuły

wcięcie tekstu
0,5 cm – 5-7 spacji
numeracja stron
ciągła, numerowanie stron w prawym dolnym rogu, brak numeru na pierwszej stronie
objętość prac dyplomowych
w pracach licencjackich: od 40 do 60 stron znormalizowanego tekstu (ze stroną tytułową, aneksem, bibliografią i załącznikami);
w pracach magisterskich: od 80 do 120 stron znormalizowanego tekstu (ze stroną tytułową, aneksem, bibliografią i załącznikami)

numeracja rozdziałów
i podrozdziałów
<opcjonalnie>2
Rozdział I
1. tytuł podrozdziału
1.1. tytuł części podrozdziału
1.2. tytuł części podrozdziału
2. tytuł podrozdziału
2.1. tytuł części podrozdziału
2.2. tytuł części podrozdziału

ryciny (wykresy, schematy
i ilustracje)
ryciną - rysunkiem jest wykres, schemat i graficzny obraz; kolejność numeracji rysunków: od „1” w całej pracy; opis należy rozpocząć od skrótu „Rys.”, następnie spacja i numer z kropką; opis należy umieścić nad rysunkiem; źródło należy podawać pod rysunkiem; w źródle należy pochylać słowo „Źródło.”; w opisie źródła stosować czcionkę 10 pkt.; dłuższe teksty zawijać z odsłonięciem słowa „Źródło”

tabele
opis tabeli (nad tabelą) należy zaczynać od słowa „Tabela” a po spacji zapisać numer liczebnika porządkowego (wszystkie tabele w tekście pracy powinny być numerowane sekwencyjnie, kolejnymi numerami od „1”); źródło należy podawać pod tabelą; w źródle należy pochylać słowo „Źródło”, a do opisu stosować czcionkę 10 pkt.; dłuższe opisy należy zawijać z odsłonięciem słowa „Źródło”

wyliczenia w tekście
wyliczenia z listy należy rozpoczynać od lewego marginesu; na końcu elementów wyliczanych można nie stawiać żadnego znaku interpunkcyjnego (zalecane), przecinek lub średnik; na końcu ostatniego elementu wyliczanego należy umieścić kropkę; zaleca się stosowanie automatycznego układu tworzenia listy (wykorzystując opcję z listwy narzędzi Format/Punktory i numeracja) wg jednego wzoru w całej pracy

zapis nazw obcych (np. łacińskich, greckich)
kursywa

Liczba egzemplarzy - trzy egzemplarze drukowane

UKŁAD GRAFICZNY PRACY
szablon spisu treści

	<p>SPIS TREŚCI WSTĘP ROZDZIAŁ I. <Tytuł rozdziału> 1.<Tytuł podrozdziału> 1.1.<tytuł części podrozdziału > 1.2.<tytuł części podrozdziału> 1.3. <tytuł części podrozdziału> 2. < Tytuł podrozdziału> 2.1. <tytuł części podrozdziału> 2.2. <tytuł części podrozdziału> 2.3. <tytuł części podrozdziału> ROZDZIAŁ II. <Tytuł rozdziału> 1. <Tytuł podrozdziału> 1.1. <tytuł części podrozdziału> 1.2. <tytuł części podrozdziału> 1.3. <tytuł części podrozdziału> 2.<Tytuł podrozdziału> 2.1. <tytuł części podrozdziału> 2.2. <tytuł części podrozdziału> 2.3. <tytuł części podrozdziału> PODSUMOWANIE/WNIOSKI/<opcjonalnie> ZAKOŃCZENIE BIBLIOGRAFIA (bez numeru stron) ZAŁĄCZNIKI /ANEKS <opcjonalnie>(bez numeru stron)</p> <p>projekt strony tytułowej (zob. strona główna Archiwum Prac Dyplomowych https://apd.us.edu.pl) wzór oświadczenia autora (zob. strona główna Archiwum Prac Dyplomowych https://apd.us.edu.pl)</p>
21. Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki	<p>PROGRAM PRAKTYKI ZAWODOWEJ DLA STUDENTÓW PEDAGOGIKI I ROKU PIERWSZEGO STOPNIA DLA SPECJALNOŚCI PEDAGOGIKA OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZA I WYCHOWANIE DO ŻYCIA W RODZINIE</p> <p>I. Uwagi ogólne Praktyki stanowią ważną a zarazem integralną część procesu dydaktyczno-wychowawczego, realizowanego przez studentów w uczelni wyższej. Są z jednej strony sposobem sprawdzenia użyteczności wiedzy i umiejętności zdobywanych w toku kształcenia, z drugiej - natomiast mogą stanowić podstawę do podejmowania zagadnień wynikających z własnych zainteresowań studentów. Praktyki organizowane są zgodnie z wymogami określonymi przez Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Śląskiego nr 68 z dnia 19 maja 2017 w sprawie organizowania studenckich praktyk zawodowych i określenia obowiązków opiekunów praktyk, Zarządzenia nr 175 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 30 października 2018r. zmieniające zarządzenie w sprawie organizowania studenckich praktyk zawodowych i określenia obowiązków opiekunów praktyk, Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, jak również w oparciu o Regulamin Studiów w Uniwersytecie Śląskim (załącznik do Uchwały nr 368 Senatu UŚ z dnia 30 kwietnia 2019r.).</p> <p>Studenci przygotowujący się do praktyki mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prawo do konsultacji spraw związanych z realizacją praktyki zawodowej z uczelnianym opiekunem praktyki, • prawo uzgodnić z opiekunem praktyki w placówce warunki realizacji poszczególnych zadań praktyki (dzień tygodnia, godzinę itp.),

• obowiązek odebrać od uczelnianego opiekuna praktyk w wyznaczonym terminie dokumenty dla instytucji, w której zamierza realizować praktykę.

II. Ogólne cele praktyki

1. Umożliwienie studentom zdobywania doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą z dziećmi i młodzieżą w różnych okresach życia i sytuacjach rozwojowych, a także umożliwienie łączenia ich z dotychczasową wiedzą psychopedagogiczną.
2. Organizowanie warunków do weryfikowania zakresu i jakości wiedzy pedagogicznej na poziomie akademickim w realnych sytuacjach opiekuńczo-wychowawczych, zwłaszcza podejmowanych obszarach wspierania rozwoju indywidualnego, społecznego i edukacyjnego dzieci i młodzieży.
3. Kształtowanie gotowości i kompetencji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zapoznanie się ze specyfiką funkcjonowania i rozpoznaniem potrzeb instytucji opiekuńczo-wychowawczych, środowiskowych, terapeutyczno-leczniczych oraz podopiecznych i aktywne uczestniczenie w działaniach praktycznych.

III. Miejsce odbywania praktyki

UWAGA! Student wybiera jedną spośród poniżej proponowanych instytucji/placówek i dopasowuje program praktyki do jej charakteru.

Charakter placówek do wyboru:

A. placówki opieki i wychowania małego dziecka:

- przedszkola,
- kluby malucha,

Charakterystyka praktyki:

Wymiar godzin:

- studia stacjonarne: 90 godzin
- studia niestacjonarne: 90 godzin

Forma zaliczenia: z oceną

Czas realizacji: od czerwca do września

Cele praktyki:

1. Umożliwienie studentom aktywnego uczestnictwa w procesie wspierania rozwoju dziecka oraz zdobywania doświadczeń w budowaniu interakcji z podopiecznymi z wykorzystaniem zakresu zdobywanej wiedzy psychopedagogicznej.
2. Kształtowanie umiejętności aktywnego reagowania i wspierania pedagogicznego dzieci w naturalnych warunkach; rozwój i wykorzystanie umiejętności w zakresie diagnozowania potrzeb podopiecznych i budowania z nimi bliskiego kontaktu.
3. Rozwijanie kompetencji zawodowych praktykanta i gotowości do samodzielnej pracy opiekuńczo-wychowawczej, pomocowej, edukacyjnej, terapeutycznej w przyszłości.

Zadania do realizacji:

1. Zapoznanie się z formami pracy opiekuńczo-wychowawczej i edukacyjnej stosowanymi w danej placówce.
2. Obserwowanie form aktywności dzieci, rozwoju ich gotowości do współdziałania i konfrontowanie tych spostrzeżeń z wiedzą psychopedagogiczną.
3. Pomoc w sprawowaniu opieki nad dzieckiem, stymulowaniu jego rozwoju, poszerzeniu autonomii i samodzielności dziecka.
4. Współdziałanie w przygotowaniu i przeprowadzeniu krótkich form wybranych zadań dydaktyczno-wychowawczych, opiekuńczych (z uwzględnieniem zajęć plastycznych, muzycznych z elementami rytmiki) zgodnie z harmonogramem zaprezentowanym przez opiekuna, do którego przydzielono studenta.

- B. placówki opieki pozaszkolnej:
- świetlice szkolne i środowiskowe,
  - świetlice socjoterapeutyczne,
  - internaty, bursy

Charakterystyka praktyki:

Wymiar godzin:

- studia stacjonarne: 90 godzin
- studia niestacjonarne: 90 godzin

Forma zaliczenia: z oceną

Czas realizacji: od czerwca do września

Cele praktyki:

1. Poznanie przez praktykanta charakteru i specyfiki działalności wybranych placówek opieki pozaszkolnej.
2. Zapoznanie się z planem i formami realizacji pracy opiekuńczo-wychowawczej, edukacyjnej, środowiskowej i socjo-terapeutycznej.
3. Rozwijanie przez studenta umiejętności komunikacyjnych oraz wrażliwości na potrzeby podopiecznych, wymagających zróżnicowanego wsparcia, opieki, a także kompleksowego podejścia psychologicznego w sytuacjach nowych i trudnych społecznie.
4. Umożliwienie studentom weryfikowania przydatności ich wiedzy teoretycznej w warunkach organizowanego wsparcia instytucjonalnego, a także wykorzystywanie jej w różnych obszarach pracy pozaszkolnej.

Zadania do realizacji

1. Pomoc we wszystkich formach zajęć z wychowankami służących harmonijnemu rozwojowi dzieci i młodzieży, pomoc w opracowywaniu materiałów do zajęć.
2. Współdziałanie w organizowaniu zajęć opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i socjoterapeutycznych oraz próba projektowania form pomocy dostosowanej do potrzeb dzieci i młodzieży ze zróżnicowanymi deficytami - biologicznymi, psychologicznymi, społecznymi oraz zdrowotnymi.
3. Współdziałanie studenta w przeprowadzeniu przygotowanych wspólnie z opiekunem praktyki zabaw i ćwiczeń o charakterze integrującym dla dzieci i młodzieży z różnych środowisk wychowawczych i społecznych.
4. Współtworzenie zajęć aktywizujących dla dzieci i młodzieży zgodnie z założeniem wspierania rozwoju indywidualnego, wyrównywania szans edukacyjnych i przeciwdziałania opóźnieniom, a także ryzyku wykluczenia społecznego i marginalizacji.

C. placówki terapeutyczno-lecznicze dla dzieci i młodzieży:

- sanatoria,
- prewentoria,
- domy wczasów dziecięcych,
- szpitale,
- inne - mające charakter terapeutyczno-leczniczy, dostępne w miejscu zamieszkania

Charakterystyka praktyki:

Wymiar godzin:

- studia stacjonarne: 90 godzin
- studia niestacjonarne: 90 godzin

Forma zaliczenia: z oceną

Czas realizacji: od czerwca do września

Cele praktyki:

1. Rozwijanie i wzbogacenie wiedzy studenta o wymiar praktyczny, umożliwiając tym samym weryfikację swojej wiedzy psychopedagogicznej i potrzebę integralnego podejścia do kwestii wspierania i wyrównywania szans rozwojowych.
2. Poznanie specyfiki pracy placówki realizującej model wsparcia i pomocy zintegrowanej z realizacją zadań edukacyjnych i terapeutyczno-leczniczych wobec dzieci i młodzieży o obniżonej kondycji zdrowotnej.

3. Kształtowanie wrażliwości na potrzeby i możliwości pacjentów w oparciu o obserwację i bezpośredni kontakt z wychowankiem.

4. Umożliwienie praktykantom uczestniczenie w procesie wspierania rozwoju dzieci i młodzieży w sytuacjach nietypowych i wykorzystywanie nowych doświadczeń w rozwoju umiejętności twórczego pomagania.

Zadania do realizacji

1. Zapoznanie się ze specyfiką funkcjonowania placówki wychowawczo-profilaktycznej i terapeutyczno-leczniczej na podstawie obserwacji uczestniczącej i analizy udostępnionej dokumentacji.

2. Pomoc w realizacji różnych form pracy opiekuńczej, terapeutycznej i wychowawczej w zależności od potrzeb, warunków zdrowia i rozwoju podopiecznych.

3. Współdziałanie w opracowywaniu i realizowaniu fragmentów zajęć wychowawczych i terapeutycznych z wykorzystaniem między innymi terapii przez śmiech i zabawę, zgodnie z planem pracy i harmonogramem wychowawcy w danej grupie.

4. Kształtowanie gotowości społecznej i kompetencji w zakresie interakcji z dziećmi i młodzieżą o słabszej kondycji zdrowotnej bądź nieharmonijnym rozwoju.

IV. Tryb i warunki zaliczenia praktyki

1. Dokumenty należy pobrać od uczelnianego opiekuna praktyk.

2. Student na bieżąco dokumentuje przebieg swojej praktyki wyłącznie na drukach do tego celu opracowanych.

3. Praktykę zalicza w indeksie uczelniany opiekun praktyki na podstawie dokumentacji przedłożonej przez studenta.

4. Studenci przedkładają opiekunowi praktyki w uczelni:

- opinię o studencie realizującym praktykę, uzupełnioną przez opiekuna praktyki w placówce,
- dziennik praktyk poświadczony podpisem opiekuna praktyki w placówce z dokładnymi zapisami odnośnie codziennych działań na praktyce (w tym notatki z obserwacji zajęć wraz z tematami zajęć, celami, metodami, środkami oraz ich krytyczną analizą),
- raport z przebiegu praktyki zawodowej.

PROGRAM PRAKTYKI ZAWODOWEJ

DLA STUDENTÓW PEDAGOGIKI II ROKU PIERWSZEGO STOPNIA

SPECJALNOŚCI PEDAGOGIKA OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZA I WYCHOWANIE DO ŻYCIA W RODZINIE

I. Uwagi ogólne

Praktyki stanowią ważną a zarazem integralną część procesu dydaktyczno-wychowawczego, realizowanego przez studentów w uczelni wyższej. Są z jednej strony sposobem sprawdzenia użyteczności wiedzy i umiejętności zdobywanych w toku kształcenia, z drugiej - natomiast mogą stanowić podstawę do podejmowania zagadnień wynikających z własnych zainteresowań studentów. Praktyki organizowane są zgodnie z wymogami określonymi przez Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Śląskiego nr 68 z dnia 19 maja 2017 w sprawie organizowania studenckich praktyk zawodowych i określenia obowiązków opiekunów praktyk, Zarządzenia nr 175 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 30 października 2018r. zmieniające zarządzenie w sprawie organizowania studenckich praktyk zawodowych i określenia obowiązków opiekunów praktyk, Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, jak również w oparciu o Regulamin Studiów w Uniwersytecie Śląskim (załącznik do Uchwały nr 368 Senatu UŚ z dnia 30 kwietnia 2019r.).

Studenci przygotowujący się do praktyki mają:

- prawo do konsultacji spraw związanych z realizacją praktyki zawodowej z uczelnianym opiekunem praktyki,
- prawo uzgodnić z opiekunem praktyki w placówce warunki realizacji poszczególnych zadań praktyki (dzień tygodnia, godzinę itp.),
- prawo do podjęcia praktyki zawodowej, pod warunkiem wcześniejszego uzyskania zaliczenia z praktyki po I roku,
- obowiązek odebrać od uczelnianego opiekuna praktyk w wyznaczonym terminie dokumenty dla opiekuna sprawującego opiekę nad praktykantem.

II. OBOWIĄZUJE DWUOBSZAROWY CHARAKTER PRAKTYKI ZAWODOWEJ PO II ROKU STUDIÓW

OBSZAR PIERWSZY

Praktyki zawodowe - przygotowanie dydaktyczne do nauczania przedmiotu

Wymiar godzin:

- studia stacjonarne: 60 godzin
- studia niestacjonarne: 60 godzin

Czas realizacji: od czerwca do września

Miejsce realizacji praktyki: szkołą podstawowa

Ogólne cele praktyki:

1. Zdobywanie doświadczenia związanego z pracą dydaktyczno-wychowawczą nauczyciela - umożliwienie studentom zdobywania wiedzy, umiejętności i doświadczeń niezbędnych do przygotowania się do pracy w zawodzie nauczyciela prowadzącego zajęcia z przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie w szkole podstawowej.
2. Konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu dydaktyki szczegółowej (metodyki nauczania) z rzeczywistością pedagogiczną.
3. Zintegrowanie z realizacją zajęć z zakresu dydaktyki przedmiotu nauczania.
4. Kształtowanie kompetencji zawodowych w działaniu praktycznym.
5. Pogłębienie umiejętności i kompetencji niezbędne do kompleksowej realizacji dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych zadań szkoły, w tym do samodzielnego przygotowania i dostosowania programu nauczania do potrzeb i możliwości uczniów.
6. Pogłębienie umiejętności uczenia się i doskonalenia własnego warsztatu pedagogicznego z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod pozyskiwania, organizowania i przetwarzania informacji i materiałów.

Zadania do realizacji w czasie praktyki w szkole są skoncentrowane na praktycznej działalności pedagogicznej:

- włączanie się do wszystkich działań, zleconych przez opiekuna praktyki w zakresie statutu szkoły i realizowanego programu edukacyjnego, mających na celu gruntowne poznanie specyfiki pracy w szkole w charakterze nauczyciela przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie;
- obserwacja zajęć edukacyjnych – obserwacja pracy dydaktycznej nauczyciela (planowanie zajęć, ich przeprowadzanie – stosowane metody, formy organizacji pracy uczniów, formy zajęć, wykorzystywane pomoce dydaktyczne, sposoby oceniania) oraz obserwacja interakcji nauczyciela z uczniami;
- udokumentowanie scenariuszy obserwowanych zajęć
- zaplanowanie i przeprowadzenie zajęć edukacyjnych w klasach – przedłożenie scenariuszy zajęć zaprojektowanych i przeprowadzonych.

OBSZAR DRUGI

Praktyki zawodowe – metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej

Wymiar godzin:

- studia stacjonarne: 30 godzin
- studia niestacjonarne: 30 godzin

Czas realizacji: od czerwca do września

Miejsce realizacji praktyki: wybór jednej spośród poniżej proponowanych instytucji/placówek (dopasowanie programu praktyki do charakteru placówki).

Ogólne cele praktyki

1. Stworzenie studentom warunków do poznania charakteru funkcjonowania oraz instytucji i organizacji świadczących pomoc i wsparcie dla dzieci, młodzieży, a także ich rodziny w sytuacjach niekorzystnych dla rozwoju.
2. Umożliwienie praktykantom zdobywania praktycznych doświadczeń w obszarze instytucjonalnego organizowania różnych form opiekuńczo-wychowawczych w sytuacjach zagrożeń społecznych, a także profilaktyki, interwencji oraz wybranych form pomocy psychopedagogicznej dla dzieci, młodzieży i ich rodzin.
3. Kształtowanie gotowości psychospołecznej i postawy zadaniowej wobec podopiecznych w różnym wieku, na danym etapie edukacji, o różnym statusie społecznym i ekonomicznym, potrzebujących pomocy.
4. Kształtowanie kompetencji zawodowych w działaniu praktycznym.

Charakter placówek do wyboru:

A. placówki i instytucje pomocy społecznej:

- domy pomocy społecznej,
- miejski ośrodek pomocy społecznej,
- powiatowe centra pomocy rodzinie.

Cele praktyki:

1. Zapoznanie się z głównymi zadaniami oraz specyfiką pracy placówki.
2. Zapoznanie się z formami współpracy placówki z innymi instytucjami udzielającymi wsparcia człowiekowi w sytuacji trudnej i kryzysowej (z sądami, kuratorami sądowymi, policją, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, pedagogami szkolnymi).
3. Rozwój umiejętności komunikacyjnych oraz wrażliwości na potrzeby podopiecznych, wymagających zróżnicowanego wsparcia i opieki oraz kompleksowego podejścia psychologicznego w sytuacjach nowych i trudnych społecznie.

Zadania do realizacji:

1. Zapoznanie z dokumentacją organizacyjną placówki oraz formami udzielanej pomocy w różnych obszarach potrzeb społecznych dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
2. Gromadzenie przez studenta informacji o funkcjonowaniu i podstawach prawnych instytucji organizujących proces wspierania rozwoju dzieci i młodzieży w środowisku rodzinnym i lokalnym, potrzebujących opieki i profesjonalnej pomocy diagnostycznej, psychologicznej, pedagogicznej, edukacyjnej i socjoterapeutycznej, żyjących w zróżnicowanych warunkach socjoekonomicznych i społecznych.
3. Asystowanie we wszystkich możliwych formach pracy wychowawców i pedagoga placówki (w poradnictwie specjalistycznym, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomocy w uzyskaniu zatrudnienia, w zagospodarowaniu w formie rzeczowej itp.).
4. Przygotowanie szczegółowej analizy wybranej sytuacji kryzysowej – charakter kryzysu, diagnoza oraz udzielenie wsparcia (w formie pisemnej na podstawie wywiadu i obserwacji oraz literatury).

B. placówki profilaktyczno-interwencyjne, wspomagające funkcjonowanie i rozwój rodziny:

- ośrodki interwencji kryzysowej,
- pogotowia opiekuńcze,
- ogniska wychowawcze,
- ośrodki dla ofiar przemocy,
- hotele, schroniska - dla ofiar przemocy, matek z dziećmi, uzależnionych, chorych psychicznie, bezdomnych
- inne placówki - mające charakter profilaktyczno-interwencyjny, dostępne w miejscu zamieszkania.

Cele praktyki:

1. Zaznajomienie się ze specyfiką funkcjonowania placówki, jej celami i zadaniami oraz realizowanymi formami zajęć, poznanie dokumentów uprawniających do określonego typu działalności opiekuńczej, profilaktycznej, prewencyjnej, wspierającej funkcjonowanie rodziny.

2. Weryfikacja wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych kształtowanych podczas studiów w działaniach praktycznych.
3. Nabywanie i rozwijanie przez studenta umiejętności rozróżniania typów sytuacji kryzysowej (charakteru dysfunkcyjności społecznej) oraz współtworzenia programów służących poprawie sytuacji osób znajdujących się w szeroko rozumianej sytuacji kryzysowej.

Zadania do realizacji:

1. Zapoznanie się ze sposobami postępowania w sytuacji kryzysowej: kryzys małżeński, przemoc w rodzinie, traumatyczne wydarzenia życiowe, zachowania samobójcze, utrata dziecka, osierocenie, żałoba i inne.
2. Udział w pracy grupy wsparcia, we wszystkich formach pracy pedagoga, w dyżurze telefonu zaufania w celu przeciwdziałania tworzeniu się deficytów emocjonalno-społecznych i gotowości do działania.
3. Przygotowanie szczegółowej analizy wybranej sytuacji kryzysowej – począwszy od określenia charakteru kryzysu, opracowania diagnozy oraz zaprojektowania działań z zakresu interwencji kryzysowej (w formie pisemnej na podstawie wywiadu i obserwacji oraz literatury).
4. Wykorzystywanie zintegrowanej wiedzy teoretycznej do współorganizowania działań wspierających, pomocowych, interwencyjnych i edukacyjnych na rzecz osób dotkniętych czynnikami ryzyka.

C. organizacje pozarządowe realizujące działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i edukacyjnemu (dostępne i funkcjonujące w środowisku lokalnym).

Cele praktyki:

1. Rozwijanie i wzbogacenie wiedzy studenta o wymiar praktyczny, umożliwiający mu weryfikację wiedzy psychopedagogicznej zdobytej na studiach.
2. Poznanie organizacji pozarządowych funkcjonujących w środowisku lokalnym, które organizują działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i edukacyjnemu osób w różnym wieku i różnych środowiskach.
3. Kształtowanie postawy wrażliwości na potrzeby innych oraz aktywnego zaangażowania w sytuację rozwojową i kryzysową oraz opiekę, wychowanie, pomoc i profesjonalne wsparcie.

Zadania do realizacji

1. Zapoznanie się z planem i realizacją zadań stowarzyszenia lub fundacji, warunkami uruchomienia czynności pomocowych.
2. Zaznajomienie się ze specyfiką pomocy i wsparcia udzielanego przez daną organizację pozarządową, w zależności od jej statusu i charakteru świadczonej pomocy.
3. Aktywne zaangażowanie oraz wdrażanie własnych pomysłów w realizowane projekty i konkretne działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i edukacyjnemu dzieci, młodzieży i dorosłych.
4. Kształtowanie umiejętności aktywnej obserwacji oraz twórczego opracowywania propozycji indywidualnych programów wsparcia rozwoju dzieci, młodzieży i dorosłych w środowisku otwartym, zapobiegając ryzyku marginalizacji i wykluczenia społecznego oraz edukacyjnego.

III. Tryb i warunki zaliczenia praktyki

1. Dokumenty należy pobrać od uczelnianego opiekuna praktyk.
2. Student na bieżąco dokumentuje przebieg swojej praktyki wyłącznie na drukach do tego celu opracowanych.
3. Praktykę zalicza w indeksie uczelniany opiekun praktyki na podstawie dokumentacji przedłożonej przez studenta.
4. Studenci przedkładają opiekunowi praktyki w uczelni:
  - opinię o studencie realizującym praktykę, uzupełnioną przez opiekuna praktyki w placówce,
  - dziennik praktyk poświadczony podpisem opiekuna praktyki w placówce z dokładnymi zapisami odnośnie codziennych działań na praktyce (w tym notatki z obserwacji zajęć wraz z udokumentowanymi scenariuszami obserwowanych zajęć - tematami zajęć, celami, metodami, środkami oraz ich krytyczną analizą),
  - scenariusze przeprowadzonych zajęć, podjętych aktywności,
  - raport z przebiegu praktyki zawodowej.

22. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych na kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki	8
23. Łączna liczba punktów ECTS, większa niż 50% ich ogólnej liczby, którą student musi uzyskać: <ul style="list-style-type: none"> • na kierunku o profilu ogólnoakademickim w ramach modułów zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dyscyplinach naukowych lub artystycznych związanych z tym kierunkiem studiów; • na kierunku o profilu praktycznym w ramach modułów zajęć kształtujących umiejętności praktyczne 	174
24. Ogólna charakterystyka kierunku	<p>Kierunek studiów pedagogika realizuje profil ogólnoakademicki. Pedagogika jako nauka o wymiarze teoretycznym i praktycznym zarówno w obszarze nauk społecznych i humanistycznych jest realizowana w zakresie studiów pierwszego i drugiego stopnia na Wydziale Sztuki i Nauk o Edukacji w zakresie działań dydaktycznych, naukowych, społecznych na rzecz środowiska lokalnego, ogólnopolskiego i międzynarodowego. Realizuje przyjęte i wytyczone przez Uniwersytet Śląski zadania rozwojowe.</p> <p>Przedmiot badań pedagogiki obejmuje zarówno zakres idei w odniesieniu do ideałów, norm i powinności, jak i praktyki społecznej. Treści pedagogiki w obszarze nauk humanistycznych obejmują teorię i praktykę wychowania, nauczania i uczenia się oraz w obszarze nauk społecznych teorii i praktyki funkcjonowania, środowisk wychowawczych, systemów i instytucji oświatowych, opiekuńczych, ich roli i wartości w rozwoju człowieka. Pedagogika bada i tworzy teorie w zakresie rozwoju i uczenia się człowieka w ciągu całego życia w wymiarze jednostkowym i społecznym. Wiedza i praktyka w pedagogice poddawana jest krytycznej analizie pod kątem zmian procesów edukacyjnych w odniesieniu do kulturowych, społecznych, politycznych, historycznych i ekonomicznych kontekstów.</p> <p>Treści i badania na kierunku studiów pedagogika są realizowane integralnie w zakresie poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Na kierunku pedagogika student w zakresie efektów uczenia się z wiedzy poznaje pedagogikę jako naukę, jej związki z innymi subdyscyplinami naukowymi. Zna elementarną terminologię pedagogiczną, teorie wychowania i uczenia się i nauczania. Zna teorie rozwoju człowieka w toku życia. Ma podstawową wiedzę o strukturze i i funkcjach systemu edukacji i jego uczestnikach Ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych. W zakresie efektów uczenia się w obszarze umiejętności absolwent potrafi obserwować, badać i wyciągać wnioski z różnych obszarów działalności pedagogicznej. Potrafi badać środowisko szkolne i społeczne ucznia. Ma rozwinięte umiejętności w zakresie komunikacji. Potrafi rozwijać swoje umiejętności profesjonalne. W obszarze efektów uczenia się w zakresie kompetencji społecznych jest świadomy etycznego wymiaru badań naukowych, realizacji praktyki pedagogicznej. Na kierunku pedagogika są realizowane treści zgodnie z przyjętymi efektami uczenia się,</p> <p>a) na studiach 1 stopnia student poznaje, doświadcza, realizuje w praktyce i kształtuje relacje ze środowiskiem społecznym na bazie podstaw teoretycznych i praktycznych (metodycznych w tym nauczycielskich) z zakresu modułów ogólnopedagogicznych i specjalnościowych,</p>

b) na studiach 2 stopnia student poznaje, doświadcza, realizuje w praktyce i w relacjach ze środowiskiem społecznym rozszerzone i pogłębione treści w zakresie modułów ogólnopedagogicznych i specjalnościowych. Założone efekty uczenia się na kierunku pedagogika odnoszą się do dwóch obszarów kształcenia (nauk społecznych i humanistycznych). Dotyczą programu studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim i zostały sformułowane w zgodzie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji z dnia 14 listopada 2018 roku.

Podzielone są na trzy grupy obejmując efekty odnoszące się do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz zawierają zestaw efektów uczenia się przewidziany dla specjalności przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Przewidziane dla kierunku studiów efekty uczenia się studenci uzyskują w ramach realizacji modułów teoretycznych i praktycznych. Stosunek modułów teoretycznych do praktycznych wykazuje wyraźną przewagę modułów zaliczanych do pierwszej grupy (zgodnie z ogólnoakademickim profilem kształcenia).

Efekty uczenia się na kierunku pedagogika są monitorowane w oparciu o procedury Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji.

W programie kształcenia na kierunku pedagogika przewidziano praktyki studenckie oraz określono wymiar, zasady i formy ich odbywania w zależności od specjalności.

Praktyki organizowane są na podstawie Zarządzenia Rektora Uniwersytetu Śląskiego nr 68 z dnia 19 maja 2017 w sprawie organizowania studenckich praktyk zawodowych i określenia obowiązków opiekunów praktyk, Zarządzenia nr 175 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 30 października 2018r. zmieniające zarządzenie w sprawie organizowania studenckich praktyk zawodowych i określenia obowiązków opiekunów praktyk, Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, jak również w oparciu o Regulamin Studiów w Uniwersytecie Śląskim (załącznik do Uchwały nr 368 Senatu UŚ z dnia 30 kwietnia 2019r.).

Program studiów pedagogicznych realizowany jest z uwzględnieniem Europejskiego Systemu Transferu Punktów (ECTS). Program studiów pierwszego stopnia obejmuje 6 semestrów, w tym 180 pkt ECTS.

W ramach studiów pierwszego stopnia na kierunku pedagogika jest przygotowana następująca specjalność: pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i wychowanie do życia w rodzinie

Program studiów drugiego stopnia obejmuje 4 semestry, w tym 120 punktów ECST.

W ramach studiów drugiego stopnia na kierunku pedagogika są przygotowane następujące specjalności:

1. pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z terapią pedagogiczną,
2. resocjalizacja z edukacją międzykulturową (studia stacjonarne i niestacjonarne w języku polskim oraz studia stacjonarne w języku angielskim)
3. zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne

Okres zajęć dydaktycznych wynikających z programu kształcenia, podzielony jest na 2 semestry – semestr zimowy i semestr letni. Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie zaliczeń wszystkich modułów przewidzianych planem studiów i uzyskanie łącznie co najmniej 30 punktów ECTS. Okresy weryfikacji efektów kształcenia (sesje egzaminacyjne) wyznaczane są w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych i trwają od 14 do 21 dni.

Studenci na każdym poziomie studiów, bez względu na formę ich realizacji uzyskują 30 punktów ECTS w każdym semestrze studiów. Program kształcenia zapewnia studentom kierunku wybór modułów kształcenia.

Zarówno na studiach pierwszego i drugiego stopnia zwraca się szczególną uwagę na indywidualny rozwój studenta, co przejawia się:

- zabezpieczeniem w modułach i sylabusach odpowiedniej liczby godzin na samodzielną pracę studenta,
- umożliwieniem studentom aktywnego, naukowego i praktycznego uczestnictwa i prac w ramach organizacji studenckich, kół

		naukowych, AZS, - prowadzeniem działalności społecznej na rzecz środowiska lokalnego i uczelnianego (wolontariaty w instytucjach oświatowo-wychowawczych, jako wartościowe uzupełnienie programu praktyk).
25.	Ogólna charakterystyka specjalności	<p>Na stacjonarnych i niestacjonarnych studiach I stopnia na kierunku pedagogika o specjalności pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i wychowanie do życia w rodzinie prowadzi się kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela, które obejmuje następujące grupy zajęć: przygotowanie merytoryczne do nauczania przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie (program studiów określa efekty uczenia się obejmujące wiedzę i umiejętności odpowiadające wszystkim wymaganiom podstawy programowej przedmiotu nauczania w szkole podstawowej); pełne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne; pełne przygotowanie dydaktyczne (podstawy dydaktyki i emisję głosu); przygotowanie dydaktyczne do nauczania przedmiotu (dydaktykę przedmiotu nauczania i praktyki zawodowe). Kształcenie jest prowadzone zgodnie z wytycznymi określonymi w załączniku 1 do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019r. w sprawie standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z dnia 2 sierpnia 2019r., poz. 1450). Absolwent jest odpowiednio przygotowany do pracy z dziećmi, młodzieżą, dorosłymi, rodzinami nieradzącymi sobie z problemami życiowymi, z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, do pracy z rodzinami w kryzysie, do stawiania diagnozy potrzeb opiekuńczo-wychowawczych, rozpoznawania sytuacji wychowawczych i opiekuńczych, do zastosowania różnorodnych metod, technik, form pracy opiekuńczej i wychowawczej. Absolwent nabywa niezbędny zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji w ramach przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie, na jego pierwszym etapie. Jest przygotowany do kontynuacji edukacji na studiach drugiego stopnia.</p>